

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: UIT EN VOOR DE PRAKTIJK: A. H. GRONDEL, ABR. MEY EN JAMES-POLAK; LITERATUUR: Dr. A. STERNHEIM; STATISTIEK: T. KEUZENKAMP; — UIT HET BUITENLAND: J. S. VAN AKKEREN — EFFICIËNTIE: I. ROET Jzn.

MEDEWERKERS: TH. ANDRIES, H. J. VAN ARKEL, PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. BOSMAN Azn., J. P. CROIN, P. J. DAM, E. VAN DIEN, W. H. ELLES, G. W. FRESE, Dr. W. J. HARTMANN, LEONARD JACOBS, R. KUIJPER, J. J. M. H. NIJST, J. PAARDE-KOOPER, PROF. Dr. N. J. POLAK, F. RINSMA, G. H. SECKEL, J. F. STARKE, PROF. J. G. CH. VOLMER, P. VAN VOORST.

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 26600

UITGEVER: J. MUISSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEOORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS. —

VERSCHEIJNT MAANDELIJKS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—. FRANCO PER POST F 10.24. BUITEN-
LAND F 10.60. - MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD

Accountants, let op Uw saeck! Blz.	41
door H. R. Reder	
Vijftiende Accountantsdag "	42
Debat over de rede van Prof. Mr. E. M. Meyers	
Marxistische en „Burgerlijke” Waardeverklaring "	46
door Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk	
De taak van den accountant ten opzichte van de opname van den goederenvoorraad "	50
door James Polak	
— — door L. van Kampen "	52
— — door B. "	55
met naschriften van R. A. Dijkker	
Iets over surséance van betaling "	56
door A. W. Hermse	
De verantwoordelijkheid van den accountant "	57
door R. A. Dijkker	
Uit en Voor de Praktijk "	59
Red. A. H. Grondel, Abr. Mey, James Polak Opgave 2 (Inrichting van een bedrijf met seizoendrukke)	
Uit het Buitenland "	59
Red. J. S. van Akkeren Statische en dynamische balans — IJzeren-voorraad- theorie — Belastingen in Duitschland — Verband tus- schen hoofdboekhouding en kostprijadministratie	

* *

*

In de eerstvolgende nummers zullen o.a. artikelen verschijnen over:

*Bezuinigingsdienst en efficiency bij den Gouvernementsdienst in Ned.
Indië* door A. E. C. van Saarloos
Kostprijzen en tarieven van electriciteit door J. J. M. H. Nijst
Credietonderzoek door F. Rinsma
Indische belastingen door H. J. van Arkel

De Verzekeringskamer door J. Bosman Azn.

De Accountantsverklaring door Prof. Dr. Nico J. Polak

Voorts het vervolg van het *Verlag van den 15den accountantsdag en de Opgaven van het najaars-examen van het Ned. Instituut van Accountants voor Accountancy B*

ACCOUNTANTS, LET OP UW SAECK!

In de aan den oorlog voorafgaande jaren ontwikkelde ons beroep zich rustig en geleidelijk. Er was reden tot voldoening. De moeilijkheden, onvermijdelijk verbonden aan het inburgeren van een jong beroep, aan het veroveren van een plaats in de bedrijfs wereld, werden geleidelijk overwonnen; de accountants-organisaties groeiden en de gezonde beroepsopvattingen van een steeds grooter wordende groep van degelijk opgeleide vakgenooten wonnen veld.

Natuurlijk ging niet alles van een leien dakje. De beunhazerij deed haar invloed gelden en bemoeilijkte de ernstige beoefenaren in hun streven, om het accountants-beroep te brengen op een allens hoger peil. Bovendien stuitte men op tegenstand; de bedrijfsleiders konden slechts langzaam worden gebracht tot erkenning der juistheid van het beginsel, dat half werk nutteloos is op het terrein der controle en accountantsverklaringen en -adviezen slechts dan waarde hebben, indien zij steunen op grondige zelfstandige waarneming der gegevens, op grond waarvan zij moeten worden verstrekt. Zonder strijd ging het zeker niet. Maar toch kon men bogen op een onmiskenbaar vooruitschrijden op den weg naar gezonde begrippen en degelijke beroepsuitoefening.

De oorlog en zijn nasleep zijn intusschen op de verhoudingen in ons beroep van grooten invloed geweest. Het tijdperk der geleidelijkheid in de ontwikkeling werd afgesloten en maakte, zooals op menig ander terrein, plaats voor een periode van snellen groei, zooals men die te voren niet had gekend. De vraag rijst, of alles wat sedert het intreden der „oorlogsverhoudingen” in samenhang met ons beroep is geschied, aan de creditzijde der over de desbetreffende periode op te

maken rekening moet worden geboekt; dan wel, of tegenover de voordeelen, welke de uitgebreide vraag naar accountantsdiensten en de toegenomen belangstelling in ons beroep ongetwijfeld hebben gebracht, nadeelen te stellen zijn, welke onder de oogen gezien moeten worden.

Ik zie niet louter voordeelen. Ik ontken geenszins het feit, dat de scherpe tegenstellingen en de wilde schommelingen in de economische verhoudingen, die van den oorlog het gevolg zijn geweest, de beteekenis van het accountants-beroep zeer hebben doen toenemen en het arbeidsveld hebben doen uitbreiden. Evenmin ontken ik den heilzamen invloed, welchen de toegenomen belangstelling voor het vak op de opleiding voor en de kwaliteit van de examens heeft gehad en waardoor in deze richting in enkele jaren wellicht meer is bereikt dan zonder dezen bijzonderen invloed in een veel grooter tijdvak het geval zou zijn geweest. De medaille heeft echter, zooals altijd, een keerzijde en het is voornamelijk daarover, dat ik enkele opmerkingen wil maken.

Met de toeneming van het aantal en den invloed der geschoolde en ernstige beoefenaren van het accountants-beroep is, onvermijdelijk, gepaard gegaan een uitbreiding van het kamp der would-be accountants, van de zich als vakgenooten aanmeldende scharen van menschen, die, zonder de noodzakelijke grondslagen van den arbeid te kennen en de draagwijdte der verantwoordelijkheid te meten, verklaringen en adviezen geven omtrent dingen van den verst-strekkenden aard. Het publiek is, sneller dan wellicht wenschelijk ware, in de accountancy betrokken en werkt er door gemis aan onderscheidingsvermogen in ernstige mate toe mede, dat beteekenis wordt gehecht aan „accountants-arbeid” ook daàr, waar dit geheel misplaatst is.

Ongetwijfeld is dit een groot nadeel, waaromtrent ik geen voorbeelden behoef te noemen in dit artikel, hetwelk voornamelijk onder de oogen komt van ter zake kundige lezers. Algemeen moet door hen worden gevoeld, hoe zwaar vooral in den laatsten tijd de strijd weer is geworden tegen den funesten invloed van op onjuiste wijze „concurrerende” tegenstanders. Die strijd is, ondanks alle vorderingen, welke de accountancy in den loop der jaren in ons land heeft gemaakt, nog altijd moeilijk; hij verzwakt de positie der ernstige beroepsgenooten, die de mate hunner verantwoordelijkheid voelen en daarop hun wijze van werken richten.

De bedrijfsleiders kennen de beteekenis der controlewerkzaamheden, waarop wij onze conclusies en verklaringen moeten baseeren, niet; den omvang daarvan slechts bij benadering. Bovendien zijn de resultaten in den regel niet zóó concreet, dat vergelijking in geld met de bestede kosten op eenvoudige en direct tot den belanghebbende sprekende wijze mogelijk is. Contrôleeren beteekent grootendeels voorkomen; gevallen van fraude of fouten, waarbij de waarde der ontdekking in geld kan worden uitgedrukt, komen (gelukkig, zou ik willen zeggen) relatief weinig voor in bedrijven, waar de controlemaatregelen hebben doorgewerkt. Wel leidt het bij de controle verzamelen van gegevens in vele gevallen tot nuttige besprekingen, welke zonder die controle achterwege zouden zijn gebleven, doch ook hier is het voor niet deskundigen moeilijk, het controle-werk, hetwelk het uitgangspunt leverde, naar waarde te schatten.

Anderzijds leidt on-systematische en onvolledige controle slechts in betrekkelijk weinig gevallen tot positief aanwijsbare nadeelen, omdat een vergelijking met hetgeen bereikt zou zijn, indien op de juiste wijze accountants-toezicht ware uitgeoefend, bijna steeds onmogelijk is; vergelijkings-materiaal heeft men slechts daàr, waar ondanks „controle” zich in den een of anderen vorm een ongeluk voordoet en men zich

achteraf de vraag stelt, waarom het toezicht heeft gefaald.

Dit alles heeft tengevolge, dat het kostenvraagstuk praktisch heel dikwijls verkeerd wordt gezien; dat men goedkoop, maar nutteloos onderzoekings-werk verkiesst boven systematische en doeltreffende arbeid, welke weliswaar onvermijdelijk duurder moet zijn, maar veel meer „efficiënt” is dan aan de oppervlakte gehouden onsamenhangend controle-gedoe.

Tegen deze misvatting moet worden gestreden. Meer dan ooit is het noodig, dat het bolwerk van goed beoefende accountancy wordt gehandhaafd en versterkt. Tevens echter is dit onder de huidige tijdsomstandigheden moeilijker dan wellicht ooit te voren. De malaise, welke gevolgd is op de periode van economischen opbloei, belaaft ons beroep en vormt een gevaar, dat niet mag worden onderschat. Eenerzijds de omstandigheid, dat de accountants-honoraria tot de onkostengroep van de bedrijfsrekening behooren en geen leuze thans zoo sterk is als die der bezuiniging; anderzijds het feit, dat het op peil houden der organisaties, welke met den naam van accountants-kantoren worden aangeduid, groote kosten met zich brengt en inkrimping, als gevolg van vermindering van werkgelegenheid door de zooeven bedoelde bezuiniging, een streven naar verlaging van den kostprijs der controles ter wederopvoering van de bedrijfsdrukke in het leven roept. Beide invloeden werken in dezelfde gevaarlijke richting: de mogelijkheid van verslapping, ook van de degelijke beoefenaren van het accountants-beroep, in de doorvoering van het beginsel. dat het vóór alles moet gaan om de heechtheid en de betrouwbaarheid der grondslagen voor onze verklaringen en adviezen.

Direct zichtbaar nadeel brengt een dergelijke verslapping in de meeste gevallen uiteraard niet. Wel misschien direct zichtbaar voordeel. Maar in den grond moet zij leiden tot onderminning van het werk, dat met zooveel zorg en volharding is tot stand gebracht: een accountants-instituut in Nederland, dat de toets eener vergelijking met het buitenland gerust kan doorstaan.

Accountants, let op Uw saeck!

H. R. R.

VIJFTIENDE ACCOUNTANTS-DAG

Debat over de rede van Prof. Mr. E. M. Meyers over Aansprakelijkheid en Décharge van Directeuren van Naamlooze Vennootschappen

De Heer Mr. van Meer:

Ik heb de interessante rede van Prof. Meyers met belangstelling gehoord en zou den geachten inleider gaarne een vraag stellen. In de wet wordt niet van décharge, doch van „goedkeuring” gesproken. Het woord „décharge” komt daarin, naar ik geloof, niet voor, al wordt het in de spreektaal veel gebruikt. Is het echter hetzelfde, wanneer men een handeling goedkeurt of wanneer men iemand voor een behandeling déchargeert? De geachte inleider heeft ook gezegd, dat het meer en meer gebruikelijk wordt om kwesties van beheer voor den rechter te brengen. Gaan wij daarmee niet den verkeerden weg op? De ruime opvatting van het begrip „onrechtmatige daad” maakt, dat er ook behoorlijkheidsgeschillen onder vallen. Dat is een voordeel, maar ook een nadeel. Wij kunnen ook van doelmatigheidsgeschillen spreken. Behooren deze voor den rechter te komen?